

שער היחוד והאמונה – פרק י

אך מכל מקום, הואיל ודברה תורה כלשון בני אדם, לשפך את האזן מה שהיא יכולה לשמוע, לך נתן רשות לחכמי האמת לדבר בספירות בדרך משל.

וקראו אותן אורות, כדי שעל ידי המשל הזה, יובן לנו קצת ענין היחוד של הקדוש ברוך הוא ומדותיו, שהוא בדרך משל, כעין יחוד אור השמש שבתוך גוף בדור השמש, עם גוף השמש שנקרא מאור, כמו שכתוב "את המאור הגדל וגו'", והזיו והניצוץ המתפשט ומאיר ממנו נקרא אור, כמו שכתוב "ויקרא אלקים לאור יום". וכשהאור הוא במקורו, בגוף השמש, הוא מיחד עמו בתכלית היחוד, כי אין שם רק עצם אחד, שהוא גוף המאור המאיר, כי הזיו והאור שם - עצם אחד ממש עם גוף המאור המאיר, ואין לו שום מציאות כלל בפני עצמו.

וכדברים האלה ממש ויותר מזה, הן מדותיו של הקדוש ברוך הוא ורצונו וחקמתו בעולם האצילות עם מהותו ועצמותו, כבכול; המתלבש בתוכם ומתייחד עמהם בתכלית היחוד, מאחר שנמשכו ונאצלו מאתו ממנו יתברך, על דרך משל, בדרך התפשטות האור מהשמש.

אך לא ממש בדרך זה, רק בדרך רחוקה ונפלאה מהשגתנו, כי גבהו דרכיו מדרכינו. ומכל מקום, לשפך האזן, נשמע ונתבונן ממשל אור השמש המיוחד ובטל במקורו, ואינו עולה בשם כלל בפני עצמו, רק שם המקור לבדו, כך כל מדותיו של הקדוש ברוך הוא ורצונו וחקמתו אינן עולות ונקראות בשמות אלו כלל, אלא לגבי הנבראים עליונים ותחתונים, שהינתם וחיותם והנהגתם שהקדוש ברוך הוא מהנה ומחיה אותם ומנהיגם - הוא ברצונו וחקמתו ובינתו ודעתו המתלבשת במדותיו הקדושות.

כדאיתא במדרש: בעשרה דברים נברא העולם, בחכמה בתבונה ובדעת וכו', דכתיב: "ה' בחכמה יסד ארץ, כוונן שמים בתבונה, בדעתו תהומות נבקעו וגו'", וכמאמר אלףהו: "דאפיקת עשר תקונין וקרינן להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין, ועלמין דאתגליין, ובהון אתכסיאת וכו'".

על דרך משל, ביום ראשון מששת ימי בראשית נגלית מדת החסד, כלולה מכל מדותיו הקדושות, ורצונו וחקמתו ובינתו ודעתו מלבשין בה, וברא בה את האור במאמר "יהי אור", שהיא בחינת התפשטות והמשכת האור לעולם מלמעלה, והתפשטותו בעולם מסוף העולם עד סופו, שהיא בחינת מדת חסד. רק מפני שכלולה גם ממדת גבורה, לכן לא היה רוחני כאור של מעלה ממש, וגם נתלבש בעולם הזה, שהוא בבחינת גבול ותכלית, שהוא מהלך ת"ק שנה מהארץ לרקיע וממזרח למערב.

וכן ביום שני נגלית מדת גבורה כלולה משאר מדות ורצונו כו', וברא בה הרקיע במאמר "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים"; שהיא בחינת צמצום וגבורות, להעלים מים העליונים הרוחניים ממים התחתונים. ועל ידי זה נתגשמו התחתונים בהבדלם מהעליונים. ומדת חסד כלולה בה, כי "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג), שהכל כדי שתראה היבשה ואדם עליה לעבד ה'; וכן כלן.

וזהו שאמר אלףהו בתקונין שם: "לאחזאה איד אתנהיג עלמא בצדק ומשפט כו', צדק איהו דין, משפט איהו רחמי כו', כלא לאחזאה איד אתנהיג עלמא; אבל לאו דאית לך צדק ידיעא - דאיהו דין, ולא משפט ידיעא - דאיהו רחמי, ולא מכל אנון מדות כלל".